

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2010: OECD Indicators

Summary in Swedish

Education at a Glance 2010: OECD-indikatorer

Sammanfattning på svenska

- I OECD-länderna eftersträvar regeringarna en politik för en effektivare utbildning samtidigt som de vill satsa mer resurser för att kunna möta den allt högre efterfrågan på utbildning.
- 2010 års upplaga av *Education at a Glance* gör det möjligt för länderna att betrakta sitt eget utbildningsväsende mot bakgrund av andra länders resultat. Den ger en omfattande, jämförbar och aktuell uppsättning indikatorer för system och bygger på professionellt grundade överenskommelser om hur man kan mäta den nuvarande utbildningssituationen internationellt.
- Indikatorerna visar vilka som deltar i utbildningen, hur mycket resurser som läggs på utbildning och hur utbildningssystemen fungerar. De illustrerar också en rad olika utbildningsresultat genom att t.ex. jämföra elevers prestation inom centrala ämnesområden och hur utbildning påverkar inkomst och vuxnas anställningsmöjligheter.

Education at a Glance 2010: Investering i framtiden

Efterhand som regeringarna i kölvattnet av den globala ekonomiska krisen inriktar sig på att återställa ländernas finansiella balans, hamnar utbildningen på nytt i blickfånget. Å ena sidan är detta ett område som kräver stora offentliga utgifter i de flesta länder. Å andra sidan måste länderna investera i utbildning om de vill utveckla en tillväxtpotential på lång sikt och hantera de tekniska och demografiska förändringar som omformar arbetsmarknaderna.

I *Education at a Glance 2010* tillhandahålls uppgifter och analyser för att belysa båda sidorna av denna ekvation – investering och avkastning. Mer allmänt innehåller den uppgifter om en lång rad frågor på utbildningsområdet, däribland kunskapsnivåer, tillgång och studiemiljö.

Utbildning: Investering och avkastning

OECD-länderna investerar mycket i utbildning. På nivån under högskola och universitet ökade utbildningsinstitutionernas utgifter per elev i samtliga länder i genomsnitt med 43 procent under perioden 1995–2007, trots ett relativt stabilt antal elever. På högskole- och universitetsnivå ökade utbildningsinstitutionernas utgifter i genomsnitt med 14 procentenheter per student i OECD-länderna under perioden 2000–2007, efter att de hållit sig på samma nivå de föregående fem åren. Detta speglar delvis regeringarnas ansträngningar för att hantera expansionen av högskole- och universitetsutbildningen med hjälp av stora investeringar (**indikator B1**).

Investeringsnivåerna varierar betydligt mellan olika länder, både i absoluta och relativa tal. OECD-länderna lägger 6,2 procent av sin samlade BNP på utbildningsinstitutioner; från över 7 procent i Danmark, Israel, Island, Förenta staterna och partnerlandet Ryssland till 4,5 procent eller mindre i Italien och Slovakien (**indikator B2**).

I det nuvarande ekonomiska klimatet är det särskilt relevant att se på hur stor andel av de offentliga utgifterna som läggs på utbildning. Också i OECD-länder med begränsat offentligt engagemang på andra områden är offentliga anslag till utbildning en social prioritering. OECD-länderna lägger i genomsnitt 13,3 procent av de totala offentliga utgifterna på utbildning, från mindre än 10 procent i Tjeckien, Italien och Japan till nästan 22 procent i Mexiko (**indikator B4**).

Offentliga medel som investeras i utbildning betalar sig på en rad olika sätt, däribland genom högre skatteintäkter. En person med högskole- eller universitetsutbildning genererar i genomsnitt för samtliga OECD-länder 119 000 US-dollar mer i inkomstskatter och sociala avgifter under sitt arbetsliv jämfört med en person som bara har gymnasieutbildning. Om man drar bort de offentliga medel som utbildningen har finansierats med återstår ändå 86 000 US-dollar, nästan tre gånger beloppet för den offentliga investeringen per student inom högskole- och universitetsutbildningen. Avkastningen för samhället är till och med större än så, eftersom många andra fördelar som utbildning ger (se kapitel A nedan) inte återspeglas direkt i offentliga intäkter (**indikator A8**).

Utbildning bidrar också i hög grad till att behålla arbetstagare längre på arbetsmarknaden – en fördel som kommer att bli nödvändig när befolkningen i OECD-länderna åldras. Den ökar också anställningsbarheten: Arbetslösheten bland personer med högskole- eller universitetsutbildning har sedan 1997 i genomsnitt hållit sig på eller under 4 procent bland OECD-länderna, medan den för personer utan gymnasieutbildning har överstigit 10 procent vid ett flertal tillfällen (**indikator A6**).

Det finns alltså övertygande bevis för de ekonomiska och sociala fördelarna med utbildning. Samtidigt räcker det inte att bara satsa mer pengar. Oroande nog har det senaste årtiondets betydande ökning i investeringar per student i många länder inte matchats med en förbättrad kvalitet på kunskapsresultaten. Resultaten i publikationen understryker, som generalsekreteraren för OECD, Angel Gurría, påpekar i ledarartikeln i *Education at a Glance*, ”den omfattning av insatser som krävs för att utbildningen ska kunna vitaliseras på ett sätt som andra yrkesområden redan har gjort i syfte att ge bättre valuta för pengarna”.

Andra indikatorer i *Education at a Glance 2010*:

Kapitel A: Utbyte från utbildningsinstitutioner och resultat av studier

Utbildningsnivån har stigit kraftigt under de senaste 30 åren, något som reflekteras i nivåskillnader mellan yngre och äldre vuxna. I genomsnitt är andelen personer i åldern 25–34 år i OECD-länderna som har minst en gymnasieutbildning 22 procent högre än motsvarande andel bland personer i åldern 55–64 år (**indikator A1**).

Bland ungdomar (17–20 år) överstiger nu andelen förstagångsexaminerade från en gymnasieutbildning 70 procent i mer än två tredjedelar av OECD-länderna och uppgår till minst 90 procent i nio länder. I en rad länder, framför allt i Danmark, Finland, Island och Norge, uppgår andelen studenter över 25 år som utexamineras till 10 procent eller mer (**indikator A2**).

I genomsnitt beräknas 38 procent av unga vuxna i de 26 OECD-länder som har jämförbara uppgifter avsluta en högskole-/universitetsutbildning av typ A under 2008. Andelen studenter som gör detta och som inte tillhör den typiska åldersgruppen är hög i Finland, Island, Israel, Nya Zeeland och Sverige, där andelen studenter över 30 år som slutför en utbildning utgör en fjärdedel eller mer av det totala antalet (**indikator A3**).

I många länder inleder ett betydande antal studenter en högskole-/universitetsutbildning utan att lyckas slutföra den. I de 18 OECD-länder som det finns uppgifter om i detta avseende misslyckas omkring 31 procent av studenterna vid högskola/universitet att slutföra ett program motsvarande denna utbildningsnivå (**indikator A4**).

Inläring slutar naturligtvis inte vid högskole-/universitetsnivån, och många vuxna fortsätter att fortbilda och utbilda sig under sitt yrkesliv. Mer än 40 procent av de vuxna i samtliga OECD-länder deltog under det aktuella året i en formell eller icke-formell utbildning, men nivåerna varierar betydligt – från över 60 procent i Nya Zeeland och Sverige till under 15 procent i Ungern och Grekland (**indikator A5**).

Några andra ekonomiska fördelar med utbildning, utöver dem som nämnts ovan, tas också upp i *Education at a Glance 2010*, däribland löneskillnader mellan personer med olika utbildningsnivåer: Dessa skillnader kan vara betydande, och personer som avslutat en högskole-/universitetsutbildning har en lön som är mer än 50 procent högre i fler än två tredjedelar av de länder som det finns uppgifter tillgängliga för (**indikator A7**). Högre utbildningsnivåer förknippas också med sociala fördelar, inklusive bättre hälsa (**indikator A9**). Arbetsgivares kostnader för anställda med olika utbildningsnivåer undersöks också: I genomsnitt uppgår den årliga arbetskostnaden i OECD-området för personer med lägre utbildning än gymnasieutbildning till 40 000 US-dollar för män och 29 000 US-dollar för kvinnor. För personer med högskole-/universitetsutbildning uppgår motsvarande kostnad till 74 000 US-dollar för män och 53 000 US-dollar för kvinnor (**indikator A10**).

Kapitel B: Ekonomiska resurser och personalresurser som investerats i utbildning

Som noteras ovan investerar länderna i allmänhet stort i utbildning. Det mesta av resurserna kommer från offentliga källor: I OECD-länderna betalas i genomsnitt över 90 procent av grund- och gymnasieskoleutbildningen med offentliga medel. Privat finansiering förekommer mer inom högskole-/universitetsutbildning, där det sträcker sig från mindre än 5 procent i Danmark, Finland och Norge till över 75 procent i Chile och Korea (**indikator B3**).

Studieavgifter är en annan utbildningsfråga som undersöks noggrant: I åtta OECD-länder tar de offentliga institutionerna inte ut några studieavgifter, men i en tredjedel av länderna med tillgängliga uppgifter tar de offentliga institutionerna ut årliga studieavgifter från nationella studenter på mer än 1 500 US-dollar (**indikator B5**).

Vad går utbildningsutgifterna till? I OECD-länderna går 92 procent av de totala utgifterna till befintliga utgifter för grundskole- och gymnasieutbildning, varav över 70 procent går till anställdas löner i alla OECD-länder utom fyra (**indikator B6**). Lönekostnaden per student varierar betydligt mellan olika länder. Den är till exempel mer än tio gånger högre i Luxemburg, Spanien och Schweiz än i Chile (**indikator B7**).

Kapitel C: Tillgång till utbildning, deltagande och utveckling

Under det senaste årtiondet har nästan alla människor haft tillgång till minst 12 års formell utbildning i de flesta OECD-länder. I omkring en tredjedel av de länder som har tillgängliga uppgifter har nivån på studiedeltagande för 15–19-åringar och 20–29-åringar planat ut under de senaste fem åren, vilket möjligen tyder på att maximal nivå har nåtts (**indikator C1**).

Studenternas rörlighet – dvs. studenter som reser till ett annat land för att studera på högskole-/universitetsnivå – fortsätter att öka. År 2008 skrevs över 3,3 miljoner studenter in på högskolor/universitet utanför sitt medborgarskapsland, vilket är en ökning på 10,7 procent från föregående år (**indikator C2**).

Övergången från utbildning till arbetsmarknad går inte alltid smidigt för ungdomar, och i många länder tillhör vissa personer i övre tonåren (15–19 år) varken utbildningssystemet eller arbetskraften, eller är arbetslösa. Andelen sträcker sig från över 32,6 procent i Turkiet till 2,1 procent i Nederländerna (**indikator C3**).

Kapitel D: Studiemiljö och organisationen i skolorna

Läs- och skrivundervisning och undervisning i litteratur, matematik och naturvetenskap utgör i genomsnitt 48 procent av undervisningstiden för 9–11-åringar och 40 procent för 12–14-åringar i OECD-länderna. För 9–11-åringar varierar den andel av den obligatoriska läroplanen som ägnas åt läs-, skriv- och litteraturundervisning i hög grad, från 16 procent på Irland till 30 procent eller mer i Frankrike, Mexiko och Nederländerna (**indikator D1**). Det går i genomsnitt omkring 22 elever per klass i grundskolan, men detta varierar från 30 eller fler i Chile och Korea till nästan halva antalet i Luxemburg och i partnerlandet Ryssland (**indikator D2**).

Lärarnas löner höjdes i reala termer i så gott som alla länder under perioden 1996–2008, men lärare har i de flesta länderna fortfarande lägre lön än andra individer med motsvarande utbildningsnivå. Lönen för lärare med minst 15 års yrkeserfarenhet inom grundskolans senare del sträcker sig från mindre än 16 000 US-dollar i Ungern och partnerlandet Estland till över 98 000 US-dollar i Luxemburg (**indikator D3**). Antalet undervisningstimmar på statliga utbildningar inom grundskolans senare del är i genomsnitt 703 timmar per år, men varierar från mindre än 520 timmar i Grekland och Polen till över 1 000 timmar i Mexiko och Förenta staterna (**indikator D4**).

Slutligen undersöks två nya frågor i *Education at a Glance* i år – i vilken utsträckning föräldrar kan välja vilken skola deras barn ska gå i och vilken roll de spelar i kontrollen av skolorna. Utöver statliga skolor har de flesta länder ett urval av utbildningsinstitutioner. Fyra av fem OECD-länder med tillgängliga uppgifter tillåter exempelvis att privatskolor som är beroende av statlig finansiering och oberoende privatskolor tillhandahåller grundläggande utbildning. I praktiken överstiger andelen elever i privatskolor som är beroende av statlig finansiering 10 procent i endast sju länder (**indikator D5**). De flesta OECD-länder uppger att föräldrarna har en rad möjligheter att vara delaktiga i ledningen av offentliga skolor eller i organisationer som stöder offentliga skolor. De flesta uppger också att bestämmelserna möjliggör ett formellt förfarande inom vilket föräldrarna kan inge klagomål (**indikator D6**).

© OECD 2010

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktionen av denna sammanfattning är tillåten under förutsättning att OECD-copyrighten och titeln på originalpublikationen nämns.

Flerspråkiga sammanfattningar är översatta utdrag av OECD-publikationer ursprungligen utgivna på engelska och franska.

De finns tillgängliga utan kostnad på OECD Online Bookshop (www.oecd.org/bookshop/).

För mer information, kontakta OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate. rights@oecd.org eller via fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75 116 Paris, Frankrike

Besök vår webbsajt www.oecd.org/rights/.

